

GJERDRUM KOMMUNE

Løpenr/arkivkode
2946/2011-F30

Dato
21.03.2011

Saksbehandler: Kristin Antun

SAKSFRAMLEGG

Høringssvar om ny bosettingsordning for flyktninger

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato

Trykte vedlegg:

Høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet med høringsvar fra KS.

Saken gjelder:

For å oppnå raskere bosetting av flyktninger har Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sendt ut forslag om ny bosettingsordning på høring. Den foreslåtte ordningen har som siktemål å få kommunene til å ta et større ansvar for fordelingen av flyktningene, og å gjennomføre rask bosetting av alle som får innvilget oppholdstillatelse. Dersom kommunene ikke blir enige seg imellom, eller ikke bosetter innen de tidsmålene som er satt, foreslås det at fylkesmannen gis rett til å tilvise flyktningene til kommunen.

Rådmannens forslag til vedtak

Gjerdrum kommune stiller seg bak høringssvaret fra KS.
Gjerdrum kommune ønsker ikke en bosettingsordning med elementer av tvang. Kommunen frykter at dette vil kunne skade integreringsarbeidet lokalt, og at det vil kunne gi den enkelte flyktning et dårligere tilbud i kommunen.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 13.04.2011

Behandling:

Britt Fossumstuen, SV fremmet følgende forslag:

Gjerdrum kommune tar forslaget til ny bosettingsordning til etterretning.

Avstemning:

Britt Fossumstuens forslag falt med 22 mot 3 stemmer (SV, 2AP)

Vedtak:

Gjerdrum kommune stiller seg bak høringssvaret fra KS.

Gjerdrum kommune ønsker ikke en bosettingsordning med elementer av tvang. Kommunen frykter at dette vil kunne skade integreringsarbeidet lokalt, og at det vil kunne gi den enkelte flyktning et dårligere tilbud i kommunen.

Rådmannen i Gjerdrum

Trine Christensen

Bakgrunn:

Dagens bosettingsordning ble innført i 2002 og gir den enkelte kommune full bestemmelsesrett over bosetting av flyktninger. Kommunene anmodes av IMDi om bosetting, og står fritt til å ta imot flyktningene eller avslå anmodningen. For hver flyktning kommunen bosetter utløses integreringstilskudd og evt andre særtilskudd.

IMDi har som målsetting at alle flyktninger skal bosettes innen 6 mnd etter vedtaksdato. Enslige mindreårige skal bosettes innen 3 mnd etter vedtaksdato. Det har vært vanskelig å nå disse målene, og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har derfor sendt ut på høring et forslag til ny bosettingsordning. Den foreslåtte ordningen har som siktemål å få kommunene til å ta et større ansvar for fordelingen av flyktningene, og å gjennomføre rask bosetting av alle som får innvilget oppholdstillatelse. Dersom kommunene ikke blir enige seg imellom, eller ikke bosetter innen de tidsmålene som er satt, foreslås det at fylkesmannen gis rett til å tilvise flyktningene til kommunen.

Saksopplysninger:

Utgangspunktet for dagens ordning er at personer som er innvilget oppholdstillatelse etter søknad om asyl/beskyttelse samt overføringsflyktninger, som hovedregel bosettes etter avtale med kommunene, og med offentlig hjelp. Prinsippene i ordningen er nedfelt i en egen samarbeidsavtale mellom KS og Staten om *"bosetting av flyktninger i kommunene, og om etablering og nedlegging av mottak"*. Avtalen forholder seg til kommunale vedtak om bosetting basert på frivillighet.

Det er IMDi som har ansvaret for å finne bosettingskommuner for flyktningene som skal bosettes. Ordningen skal sikre rask, god og stabil bosetting til kvalifisering, arbeid og utdanning. Målet er at flyktninger skal bosettes innen 6 måneder og enslige mindreårige innen 3 måneder. Dette målet har ligget fast siden ordningen ble innført. Flyktninger som selv ønsker det, kan på samme måte som andre innvandrere og befolkningen for øvrig, bosette seg hvor de vil og skaffe seg bolig selv, uten at dette skjer etter avtale mellom IMDi og kommunene. De som bosetter seg på denne måten får imidlertid ikke rett på introduksjonsprogram i den kommunen de bosetter seg. Erfaringsmessig velger et fåtall (under 10 prosent) denne løsningen.

Bosettingsordningen kan deles inn i tre administrative nivåer: nasjonalt, regionalt og lokalt:

På nasjonalt nivå er det Stortinget som i statsbudsjettet bestemmer de overordnede rammene for bosetting av flyktninger, herunder hvor store tilskuddene skal være og hvordan tilskuddene skal innrettes. Innenfor disse rammene, og på bakgrunn av prognoser utarbeidet av UDI, fastsetter Nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger, som ledes av IMDi og som ellers består av representanter fra stats- og kommune-sektoren, hvor mange flyktninger kommunene totalt skal anmodes om å bosette kommende år, samt fordeler behovet fylkesvis.

På regionalt nivå avgjør IMDis regionale enheter, i samarbeid med KS, hvilke kommuner som skal anmodes om å bosette flyktninger, samt hvor mange flyktninger hver kommune skal anmodes om. Vurderingen gjøres ut fra folketall, arbeidsmarkedet, kommunenes kompetanse på bosettings- og integreringsarbeid og kvaliteten på dette arbeidet.

På kommunalt nivå fatter kommunene, på bakgrunn av IMDis anmodninger, vedtak om de vil bosette flyktninger, herunder hvor mange flyktninger de vil bosette neste år. På grunnlag av kommunenes samlede tilbud om plasser for bosetting av flyktninger arbeider IMDi med å finne riktig kommuneplass til riktig flyktning.

Vurdering av dagens ordning.

Bosettingsordningen som ble innført i 2002 har bidratt til bedre fordeling av flyktninger på landsbasis, samt til bedre samarbeid mellom staten og kommunene om bosettingen, ved at kommunene fatter årlige, og noen ganger flerårige vedtak om hvor mange som skal bosettes. Kommunene har de siste årene gjort en stor innsats når det gjelder å bosette flyktninger.

Siden ordningen ble innført i 2002 har det imidlertid vært et problem å få bosatt det antall flyktninger kommunene har fattet vedtak om innen de tidsmål som er satt for bosettingen. I 2010 ble 74 % av flyktningene bosatt innen 6 mnd, mens kun 16 % av de enslige mindreårige ble bosatt innen 3 mnd.

Selv om kommunene de siste årene har bosatt langt flere flyktninger enn tidligere, må mange flyktninger fortsatt vente for lenge på å bli bosatt. Kommunene begrunner ofte dette med mangel på egnede boliger. En annen årsak er at mange kommuner fortsatt knytter bestemte betingelser eller vilkår til sine bosettingsvedtak, f.eks. at de bare ønsker å bosette spesielle grupper (familier) eller at vedtaks plassene også inkluderer familiegjenforente til allerede bosatte flyktninger. Bosettingsarbeidet bærer ofte preg av å være en forhandlingsprosess mellom IMDi og den enkelte kommunene om hvilke personer kommunen skal ta i mot. IMDi må derfor bruke mye tid og ressurser til dette arbeidet.

Intensjonen da ordningen ble innført, var å komme bort fra dette. I den situasjonen man har vært inne i de siste to til tre år, med et betydelig høyere bosettingsbehov, særlig for enslige mindreårige, har ordningen ikke kunnet innfri målene om rask bosetting. Selv om prognosene for 2011 og 2012 tyder på at bosettingsbehovet blir mindre, vil det bli en stor utfordring å innfri bosettingsmålene.

Forslag til ny ordning:

1. "Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting av flyktninger" fastsetter hvor mange flyktninger kommunene totalt skal anmodes om å bosette kommende år, og fordeler behovet fylkesvis.
2. Fastsettelsen fra nasjonalt utvalg oversendes KS i fylket som lager forslag til fordeling på kommunene i fylket med IMDi som sekretariat.
3. Dersom alle kommunene i et fylke er enige i forslaget til fordeling, gjennomføres bosettingen deretter. Dersom det er uenighet om fordelingen innen et fylke, innkaller Fylkesmannen i det angjeldende fylke kommunene som er blitt anmodet om å motta flyktninger til møte om saken for at kommunene i fylket skal bli enige om fordelingen.
4. Dersom kommunene i et fylke ikke blir enige, avgjør fylkesmannen i fylket fordelingen. Fylkesmannen gis da rett til å tilvise flyktninger til kommunene som plikter å motta den enkelte flyktning.
5. Fylkesmannens tilvisningsrett skal bare brukes dersom staten anser det nødvendig for å klare å bosette det antall flyktninger det er behov for.
6. Fylkesmannen skal søke å unngå å bruke tilvisningsretten til kommuner som kan vise til tungtveiende grunner for å reservere seg mot å ta i mot flyktninger.

7. Kommunene skal gis rimelig tid (inntil 3 måneder) til å forberede seg på å motta flyktningene de blitt enige om å bosette eller er blitt tilvist.
8. Dersom kommunen ikke innen 3 måneder etter at de har mottatt oversikt over hvilke flyktninger de skal bosette har skaffet bolig til disse, kan integreringstilskuddet bli avkortet i en størrelsesorden tilsvarende statens utgifter til opphold i mottak eller omsorgssentre.
9. I tilfeller hvor Fylkesmannen benytter sin tilvisningsrett, skal den enkelte ha rett og plikt til introduksjonsprogram, på linje med de som er bosatt når kommunene selv blir enige om fordelingen. Det samme gjelder tjenester etter sosialtjenesteloven og etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Økonomi/tilskudd:

Raskere bosetting og integrering av flyktninger kan bidra til at flyktninger blir raskere selvhjulpne, noe både staten, kommunene og den enkelte flyktning vil tjene på. For kommunene innebærer ordningen at integreringstilskudd og tilskudd til bosetting av enslige mindreårige utbetales tidligere. Også i Gjerdrum er det største hinderet for bosetting av flyktninger mangel på boliger. Dersom den foreslåtte bosettingsordningen blir innført, vil det kunne medføre økt bosetting av flyktninger i kommunen. Dette vil kunne kreve investeringer ved anskaffelse av bolig.

Viktige hensyn:

Gjerdrum kommune er positiv til å bosette flyktninger, og har et langtidsvedtak for 2011-2013 om å bosette inntil 10 personer i året. Kommunen har valgt formuleringen *inntil 10* fordi man de senere årene har hatt problemer med å innfri denne målsettingen, hovedsakelig pga mangel på boliger. Det er utfordrende å forutse når kommunale flyktningboliger blir ledige, og det er ofte få boliger tilgjengelig på det private leiemarkedet. Dette gjør det viktig for kommunen å beholde formuleringen *inntil 10*.

Det er også en utfordring at Voksenopplæringen har ventetid på inntaket. Dersom kommunen blir tilvist flyktninger iht denne type frister, vil det sannsynligvis medføre at bosetterne må vente lenge fra de kommer til kommunen til de kommer i aktivitet. Dette vil være belastende for den enkelte flyktning og det vil medføre økte kostnader for kommunen i form av økt utbetaling av sosiale ytelser.

I tillegg vil den nye bosettingsordning dersom den innføres, sannsynligvis medføre økt press på den administrative kapasiteten flyktningstjenesten har til oppfølging av hver enkelt flyktning. Det er hensiktsmessig for kommunen å kunne tilpasse mottaket av nye flyktninger til tidspunkter som er gunstige for flyktningstjenesten i sin helhet, slik at både nye og tidligere bosatte flyktninger får et godt tilbud i alle faser av introduksjonsprogrammet.

Alternative løsninger:

Alternativ 1:

Rådmannens forslag: Gjerdrum kommune stiller seg bak høringssvaret fra KS.

Gjerdrum kommune ønsker ikke en bosettingsordning med elementer av tvang. Kommunen frykter at dette vil kunne skade integreringsarbeidet lokalt, og at det vil kunne gi den enkelte flyktning et dårligere tilbud i kommunen.

Alternativ 2:

Gjerdrum kommune tar forslaget til ny bosettingsordning til etterretning.

Vurdering av løsningsmuligheter:

Forslaget om ny bosettingsordning innebærer en viktig endring bort fra kommunens selvbestemmelsesrett når det gjelder bosetting av flyktninger. Det anses som viktig både praktisk og prinsipielt å beholde denne selvbestemmelsesretten.

Konklusjon:

Rådmannen foreslår at Gjerdrum kommunestyre vedtar alternativ 1.

Gjerdrum kommune stiller seg bak høringssvaret fra KS.

Gjerdrum kommune ønsker ikke en bosettingsordning med elementer av tvang. Kommunen frykter at dette vil kunne skade integreringsarbeidet lokalt, og at det vil kunne gi den enkelte flyktning et dårligere tilbud i kommunen.

Særutskrift sendes:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet